

Στέλλα Κυριακίδου

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΗΣ ΣΤΕΛΛΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ, ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

"ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ, ΠΕΤΥΧΕ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΚΑΝΕΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΕΙ ΑΠΟ ΜΟΝΟ ΤΟΥ"

Συνέντευξη στη **Δρ. Μάρθα Θεοδώρου**

Έχετε περιγράψει την κρίση COVID-19 ως τη μεγαλύτερη κρίση για τη δημόσια υγεία, η οποία έφερε στην επιφάνεια τα δυνατά σημεία, αλλά και τις αδυναμίες της Ευρώπης. Τι πήγε καλά και τι θα μπορούσε να πάει καλύτερα όσον αφορά στη διαχείριση της πανδημίας στον τομέα της υγείας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

Μέσα στην πρωτοφανή κρίση υγείας, που έχει συγκλονίσει ολόκληρη την ανθρωπότητα, εάν η Ευρωπαϊκή

Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της δεν είχαν κινηθεί με την απαιτούμενη ταχύτητα και αποφασιστικότητα με στόχο τη διαφύλαξη ανθρώπινων ζωών και τα προς το ζην των πολιτών τους, η έκταση της τραγωδίας θα ήταν πολύ μεγαλύτερη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρησιμοποίησε όλα τα διαθέσιμα μέσα για να αντιμετωπίσει την πανδημία αλλά και τις οικονομικές επιπτώσεις που έχει επιφέρει. Έχουν ληφθεί αποφάσεις χωρίς προηγούμενο και με απίστευτη ταχύτητα, λαμβανομένου υπόψη

των πρωτόγνωρων συνθηκών, που ακόμη βιώνουμε. Στον τομέα της δημόσιας υγείας η ΕΕ, συλλογικά, πέτυχε αυτό που κανένα κράτος μέλος δεν θα μπορούσε να επιτύχει από μόνο του. Έχουμε επενδύσει σε καινοτόμα φάρμακα και εμβόλια, έχουμε διαπραγματευτεί για την προαγορά των εμβολίων με κατασκευαστές οι οποίοι βρίσκονται πολύ κοντά στην ανάπτυξη του πρώτου εμβολίου. Στην αρχή της πανδημίας, δεν υπήρχε χρηματοδότηση, δεν υπήρχε παγκόσμιο πλαίσιο για εμβόλιο κατά της νόσου COVID-19 και τότε ακριβώς ήταν που η ΕΕ έσπευσε να ηγηθεί της παγκόσμιας αντίδρασης. Σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, την ομάδα των G20, τον ΠΟΥ και άλλους Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς, παράγοντες και εταιρείες, καταφέραμε να ενώσουμε, μέσα από αυτή την τιτάνια προσπάθεια περισσότερες από 40 χώρες ώστε να συγκεντρωθούν 16 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση της έρευνας σχετικά με τα εμβόλια, τα τεστ και τις θεραπείες, για ολόκληρο τον κόσμο. Η ΕΕ προσχώρησε στον παγκόσμιο μηχανισμό COVAX και συνεισέφερε 500 εκατ. ευρώ ώστε να διασφαλιστεί ότι ασφαλή εμβόλια θα είναι διαθέσιμα όχι αποκλειστικά για εκείνους που έχουν την οικονομική δυνατότητα, αλλά για όλους ανεξαιρέτως. Χάρη στις οδηγίες σχετικά με τις μεθοδολογίες των διαγνωστικών τεστ και την ελεύθερη κυκλοφορία των επαγγελματιών του τομέα υγειονομικής περίθαλψης, τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα και τον εξοπλισμό προστασίας, καθώς και τις εφαρμογές εθελοντικής ιχνηλάτησης επαφών, εξασφαλίστηκε η αναβάθμιση των καλύτερων πρακτικών. Συνεργαστήκαμε με την ευρωπαϊκή βιομηχανία ώστε να παραχθούν περισσότερες προστατευτικές μάσκες, γάντια, τεστ και αναπνευστήρες. Χάρη στον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας μας γιατροί ταξίδεψαν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και παρέϊχαν ιατρική φροντίδα σε ασθενείς, εκεί όπου τα συστήματα υγείας είχαν υποστεί αφόρητες πιέσεις, ενώ στην παρούσα φάση βλέπουμε αυξημένη μεταφορά ασθενών από χώρες των οποίων τα συστήματα πιέζονται σε ανησυχητικό βαθμό. Παρεμβήκαμε επίσης προς τρίτες χώρες για να αποτρέψουμε την έλλειψη φαρμάκων λόγω δικών τους, σχετικών, εξαγωγικών περιορισμών που έθεσαν σε ισχύ.

Η Επιτροπή διαφύλαξε την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς, τη στιγμή που στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ άρχιζαν να σχηματίζονται μεγάλες ουρές φορτηγών οχημά-

των, μέσα από το σύστημα των «πράσινων λωρίδων», για να διασφαλίσουμε την άμεση μεταφορά βασικών αγαθών.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του ερωτήματός σας, ως προς το τι, δηλαδή, θα μπορούσε να πάει καλύτερα, η απάντηση βρίσκεται σε αυτό που ερχόμαστε τώρα να προτείνουμε. Το ιστορικό θα έλεγα, για το μέλλον μας ως Ευρωπαίοι πολίτες, πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας.

Πού επικεντρώνεται η νέα Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την οικοδόμηση μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας;

Τώρα είναι ακριβώς η ώρα να θέσουμε τα ισχυρά θεμέλια της υγείας του μέλλοντος της Ευρώπης. Το παρόν πλαίσιο συνεργασίας στον χώρο της υγείας έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας έρχεται να διαδραματίσει αυτόν τον ρόλο, ώστε συλλογικά πια να αντιμετωπίσουμε τις κοινές υγειονομικές απειλές. Οι έκτακτες ανάγκες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, από κοινού. Το ίδιο θα πρέπει να ισχύει και για τα μέτρα που θα λαμβάνονται. Ο κατακερματισμός μας αποδυναμώνει όλους, ατομικά και συλλογικά και μας αφήνει ευάλωτους στις διασυννοριακές απειλές για τη δημόσια υγεία. Γι' αυτό και προτείνουμε μια συλλογική διαχείριση. Έτσι θα γίνουμε πιο δυνατοί συνεπώς και καλύτεροι στην αντιμετώπιση τους. Ενωμένοι είμαστε πάντα πιο δυνατοί.

Και τι ακριβώς προτείνετε, ώστε να βαδίσουμε προς την Ένωση αυτή;

Οι προτάσεις μας επικεντρώνονται στην αναμόρφωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου που διέπει τις σοβαρές διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας, καθώς και στην ενίσχυση του ρόλου βασικών οργάνων της ΕΕ όσον αφορά την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση κρίσεων, συγκεκριμένα του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA). Η ετοιμότητα μας θα ενισχυθεί μέσω ενός σχεδίου που θα αφορά τις κρίσεις στον τομέα της υγείας και των πανδημιών, καθώς και μέσα από τις συστάσεις για την έγκριση σχεδίων σε εθνικό επίπεδο. Η εκπόνηση των εθνικών σχεδίων θα υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό

Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων και άλλους οργανισμούς της ΕΕ. Τα σχέδια θα υποβάλλονται σε έλεγχο και σε 'δοκιμή αντοχής' από την Επιτροπή και τα όργανα της ΕΕ. Θα δημιουργηθεί ένα ενισχυμένο, ολοκληρωμένο σύστημα επιτήρησης σε επίπεδο ΕΕ, με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και άλλων προηγμένων τεχνολογικών μέσων. Ταυτόχρονα τα κράτη μέλη θα κληθούν να αναβαθμίσουν την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους δείκτες των συστημάτων υγείας (π.χ. διαθεσιμότητα νοσοκομειακών κλινών, δυναμικότητα εξειδικευμένης θεραπείας και εντατικής θεραπείας, αριθμός ιατρικώς καταρτισμένου προσωπικού κ.λπ.). Η κήρυξη έκτακτης ανάγκης σε επίπεδο ΕΕ θα οδηγήσει στην ενίσχυση του συντονισμού και θα επιτρέπει την ανάπτυξη, την αποθήκευση και την προμήθεια προϊόντων σχετικών με την κρίση. Τέλος έχουμε ανακοινώσει τα κύρια χαρακτηριστικά της μελλοντικής αρχής για την αντίδραση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας (HERA), για την οποία πρόκειται να υποβληθεί πρόταση έως το τέλος του 2021. Μια τέτοια δομή θα είναι ένα σημαντικό, νέο, στοιχείο για την υποστήριξη της καλύτερης αντίδρασης σε διασυννοριακές απειλές κατά της υγείας, σε επίπεδο ΕΕ.

Στον πρόσφατο συμβιβασμό που πέτυχε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ευρωβουλευτές κατάφεραν να πείσουν το Συμβούλιο να τριπλασιάσει τον προϋπολογισμό του προγράμματος «EU4Health» στα 5,14 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό διασφαλίζει το στόχο να παραμείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση η περιοχή του κόσμου με το υψηλότερο επίπεδο υπηρεσιών υγείας;

Αυτή ήταν σίγουρα μια εξαιρετικά σημαντική κίνηση προς την επίτευξη του στόχου που αναφέρετε. Και ακριβώς το πρόγραμμα «EU4Health» θα ενισχύσει τα συστήματα υγείας των κρατών μελών ενώ θα στηρίξει την καινοτομία και θα μας κατευθύνει προς μια ενοποιημένη ψηφιακή υγεία, θα θέσει σε εφαρμογή εξειδικευμένα προγράμματα όπως το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Καταπολέμηση του Καρκίνου, τη Στρατηγική των Φαρμάκων κ.α.

Την ίδια ώρα, έχοντας αντλήσει διδάγματα από την πανδημία προτείνουμε, όπως σας προανέφερα, την Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας, η οποία θα μας δώσει τη δυ-

νατότητα να ενδυναμώσουμε τα θεμέλια του τομέα της υγείας στην Ευρώπη και θα μας δώσει τα απαραίτητα εφόδια ώστε παρόμοιες υγειονομικές κρίσεις στο μέλλον να μας βρουν κατάλληλα προετοιμασμένους.

Στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Εμβόλια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπραγματεύτηκε με εταιρείες παραγωγούς εμβολίων για συμφωνίες προαγοράς (Advance Purchase Agreements) εκ μέρους των χωρών της ΕΕ. Πρόσφατα δε ενέκρινε τη σύμβαση με την κοινοπραξία BionNTec-Pfizer. Καθώς η ανάπτυξη εμβολίων είναι πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία, πόσο κοντά εκτιμάτε ότι βρισκόμαστε στη διανομή ενός ασφαλούς, αποτελεσματικού και καθολικά προσβάσιμου εμβολίου κατά της COVID-19;

Διαπραγματευτήκαμε μαζί και εκ μέρους των κρατών μελών, με τις εταιρείες παραγωγής εμβολίων και επιτύχαμε τις συμφωνίες προαγοράς, ώστε όλες οι χώρες να έχουν ανεξάρτητα από το μέγεθος τους, άμεση πρόσβαση σε ένα ασφαλές εμβόλιο μόλις αυτό είναι έτοιμο να κυκλοφορήσει. Όσον αφορά στο χρονοδιάγραμμα, αυτό δεν μπορεί ακόμη να απαντηθεί με βεβαιότητα. Η παραγωγή και η παράδοση των υποψήφιων εμβολίων θα εξαρτηθούν από διάφορους παράγοντες, με πιο βασικό την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητά τους. Έχουμε ενθαρρυντικές ενδείξεις ότι το πρώτο εμβόλιο μπορεί να είναι διαθέσιμο προς το τέλος του τρέχοντος έτους, ή στις αρχές του επόμενου. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει λοιπόν να είναι έτοιμα για τους εμβολιασμούς, επιχειρησιακά ομιλώντας. Το έχω πει επανειλημμένα. Δεν είναι τα εμβόλια που σώζουν ζωές – αλλά οι εμβολιασμοί. Το εμβόλιο θα είναι μεν η λύση για την έξοδο από την κρίση, όμως αυτό δεν πρόκειται να συμβεί σε μια νύκτα. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να συνεχίσουμε να τηρούμε τα μέτρα προστασίας, ώστε να προστατεύουμε τους εαυτούς μας, τους ανθρώπους που αγαπάμε αλλά και το κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

Αναφερθήκατε παραπάνω στην Ευρωπαϊκή συμμετοχή και συνεισφορά, ώστε το εμβόλιο να φτάσει σε χώρες που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα.

Η εν λόγω χρηματοδότηση ύψους 500 εκατ. ευρώ,

με εγγυήσεις που δέσμευσε η ΕΕ για το μηχανισμό COVAX, καθιστά την Ένωση έναν από τους σημαντικότερους χορηγούς του μηχανισμού. Από όλα τα διδάγματα που αντλήσαμε φέτος, το πιο σημαντικό είναι ότι η αλληλεγγύη φέρνει αποτελέσματα. Ο COVAX αποτελεί παράδειγμα αυτού. Με αυτή την πρόσθετη συνεισφορά πλησιάζουμε τον στόχο της χρηματοδότησης της αγοράς 2 δισεκατομμυρίων εμβολίων για τους πλέον ευάλωτους πληθυσμούς σε 92 χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Ωστόσο, την επόμενη χρονιά, θα απαιτηθεί περισσότερη υποστήριξη για την παραγωγή και διανομή ενός ασφαλούς και αποτελεσματικού εμβολίου σε ολόκληρο τον κόσμο, μόλις αυτό καταστεί διαθέσιμο. Δεν σκοπεύουμε να χαλαρώσουμε τις προσπάθειές μας αλλά ούτε και να κάνουμε εκπτώσεις σε ότι αφορά στον τομέα της ασφάλειας του εμβολίου.

Πώς θα διαχειριστείτε το ζήτημα της διστακτικότητας απέναντι στον εμβολιασμό και της δυσπιστίας για την ασφάλεια των εμβολίων, το οποίο εμφανίζεται σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Η καταπολέμηση της εσφαλμένης πληροφόρησης όπως και της παραπληροφόρησης για τον κορωνοϊό σώζει ζωές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναπτύσσει όλα τα διαθέσιμα εργαλεία και χρηματοδοτεί πρωτοβουλίες κατά της παραπληροφόρησης. Η καταπολέμηση της παραπληροφόρησης είναι μια κοινή προσπάθεια όλων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Συνεργαζόμαστε στενά με διαδικτυακές πλατφόρμες, με παρότρυνσή μας, να προωθούν έγκυρες πηγές, να μην αναδεικνύουν περιεχόμενο που αποδεικνύεται ψευδές ή παραπλανητικό και να αποσύρουν παράνομο περιεχόμενο, ή περιεχόμενο που θα μπορούσε να προκαλέσει βλάβη στους ανθρώπους ή τις κοινωνίες μας. Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει έναν ειδικό ιστόχωρο για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού, ο οποίος παρέχει πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο σχετικά με τον ιό και την αντίδραση της ΕΕ. Σε ένα ειδικό τμήμα για την παραπληροφόρηση αντικρούονται τακτικά -σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ- οι ψευδείς ειδήσεις και η παραπληροφόρηση. Παράλληλα συνεργαζόμαστε με τους εταίρους μας σε όλο τον κόσμο με τη χρήση καθιερωμένων διαύλων, όπως το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης. Σύντομα θα δημιουργηθεί ειδικό τμήμα για να διευκολυνθεί η ανταλ-

λαγή επικοινωνιακού υλικού σχετικά με τον κορωνοϊό μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών. Η ΕΕ θα αυξήσει επίσης τη στήριξη και τη βοήθεια προς παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών και ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης σε τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένων και γειτονικών χωρών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από τρίτες χώρες για την εισαγωγή φαρμάκων και των δραστικών συστατικών τους. Η δε πανδημία κατέδειξε την ανάγκη για άμεσο εφοδιασμό της Ευρώπης με ασφαλή και προσιτά φάρμακα για τους ασθενείς. Στο πλαίσιο αυτό, τι προβλέπει η Φαρμακευτική Στρατηγική για την Ευρώπη για την υποστήριξη της ευρωπαϊκής φαρμακευτικής βιομηχανίας, ως καινοτόμου και πρωτοπόρου σε παγκόσμιο επίπεδο;

Η στρατηγική αυτή σχεδιάζεται εν μέσω της πανδημίας COVID-19, εντός του προγράμματος «EU4Health» και του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» για την έρευνα και την καινοτομία. Ένας από τους στόχους είναι να εξασφαλίσει τον εφοδιασμό της Ευρώπης με ασφαλή και οικονομικώς προσιτά φάρμακα για την κάλυψη των αναγκών των ασθενών, καθώς και να στηρίξει την ευρωπαϊκή φαρμακοβιομηχανία ώστε αυτή να παραμείνει καινοτόμος αλλά και στην προμετωπίδα, όχι μόνο στο ευρωπαϊκό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα επιδιώξουμε την όσο το δυνατόν ενίσχυση της αυτονομίας μας, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στον τομέα αυτό. Σύντομα θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε την Στρατηγική αυτή, η οποία θα αλλάξει πολλά στο θέμα των φαρμάκων.

Το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου στοχεύει στη στήριξη των κρατών μελών της Ένωσης προκειμένου να βελτιώσουν τον έλεγχο και την περίθαλψη του καρκίνου. Θα μπορούσατε να παρουσιάσετε τους βασικούς πυλώνες του Σχεδίου;

Το 2020 μας έχει επισημάνει -περισσότερο από κάθε άλλη χρονιά- πόσο πολύ σημαντική είναι η υγεία για τους πολίτες της Ευρώπης. Η χρονιά αυτή έχει αναδείξει τη σημαντικότητα των ανθεκτικών συστημάτων υγείας. Έχει αναδείξει τη σημασία του να κατανοήσουμε την κάθε ασθένεια αλλά και την ζωτικότητα της συνεργασίας. Το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Καταπολέμησης του Καρκίνου στοχεύει ακριβώς στην καλύτερη πρόληψη και ανί-

χνευση του καρκίνου, στην καλύτερη θεραπεία του, την καλύτερη ποιότητα ζωής στους ανθρώπους που έχουν βιώσει την εμπειρία του καρκίνου, ή σε αυτούς που ζουν με την ασθένεια. Για μένα, αλλά και για την Πρόεδρο της Επιτροπής κ. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν το Σχέδιο αυτό αποτελεί προσωπική υπόθεση. Από την έναρξη του προγράμματος έχουμε έρθει σε επαφή και έχουμε ακούσει πολλούς εμπλεκόμενους φορείς ώστε να είμαστε βέβαιοι ότι έχουμε κατανοήσει όλες τις παραμέτρους, ότι όλες οι φωνές έχουν εισακουστεί: τους φορείς χάραξης πολιτικής στις χώρες μέλη της Ένωσης, τους ειδικούς επιστήμονες σε θέματα υγείας και καρκίνου, τις Ομάδες ασθενών και Πολιτών. Η συνεισφορά τους ήταν ουσιώδης και καθοριστική ώστε να διαμορφωθεί το Σχέδιο με ολιστική προσέγγιση. Όστε οι προτεινόμενες δράσεις σε κάθε στάδιο της πορείας της ασθένειας, να έχουν στο επίκεντρο τον ασθενή. Και παρά το γεγονός ότι έχουμε κτυπηθεί με σφοδρότητα από την πανδημία, συνεχίζουμε την πορεία εφαρμογής του Σχεδίου, το οποίο θα ανακινώσουμε τις επόμενες βδομάδες. Μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» η Επιτροπή έχει ταυτόχρονα χρηματοδοτήσει την έρευνα σε ότι αφορά στις νέες καινοτόμες τεχνολογίες για την πρόληψη του καρκίνου, όσο και για θεραπευτικές αγωγές, για παράδειγμα στον τομέα του παιδικού καρκίνου. Αναπτύσσουμε παράλληλα υποδομή ψηφιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικής υγείας, με την οποία θα καταστεί δυνατή η ανταλλαγή συνοπτικών εκθέσεων ασθενών μεταξύ παρόχων υγειονομικής περίθαλψης. Η ψηφιακή υγεία και περίθαλψη δίνει τη δυνατότητα να προσφέρονται καινοτόμες λύσεις. Μπορεί να βελτιώσει την πρόσβαση αλλά και την ποιότητα στην περίθαλψη. Σχεδιάζουμε ένα νέο Κέντρο Γνώσης για τον Καρκίνο που θα συντονίζει και θα ευθυγραμμίζει τα τεχνικά και επιστημονικά μέρη των σχετικών με τον καρκίνο δραστηριοτήτων της Επιτροπής. Όλες αυτές οι επιλογές προσφέρουν μια μοναδική ευκαιρία να ενισχύσουμε την καταπολέμηση του καρκίνου. Ωστόσο, είναι ζωτικής σημασίας και τα 27 κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειες τους για να το επιτύχουν. Με το νέο προτεινόμενο πρόγραμμα «EU4Health», στο οποίο αναφέρθηκα νωρίτερα, η Επιτροπή είναι έτοιμη να στηρίξει οικονομικά τα κράτη μέλη ώστε να υλοποιηθούν δράσεις στο πλαίσιο του σχεδίου αντιμετώπισης του καρκίνου. Και θέλω να τονίσω και πάλι ότι η λέξη κλειδί είναι η συνεργασία.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα της υγείας και της περίθαλψης αποτελεί μία μεγάλη πρόκληση. Η διαδικασία αυτή εξελίσσεται ικανοποιητικά μέχρι σήμερα στους κόλπους της Ένωσης;

Ο ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων για την υγεία θα αποτελέσει κρίσιμη συνιστώσα μιας ισχυρής Ευρωπαϊκής Ένωσης Υγείας. Τα δεδομένα σώζουν ζωές - όλοι το έχουμε διαπιστώσει αυτό κατά την πανδημία. Ο ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων για την υγεία θα καταστήσει δυνατή την πρόσβαση σε δεδομένα υγείας στο πλαίσιο μιας αξιόπιστης διακυβέρνησης και σαφών κανόνων και θα στηρίξει την ελεύθερη κυκλοφορία των ψηφιακών υπηρεσιών υγείας. Έως το 2025, οι ασθενείς από όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κοινοποιούν τα δεδομένα τους σε επαγγελματίες υγείας, της επιλογής τους, όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό. Μαζί, μπορούμε να ενδυναμώσουμε εκατομμύρια πολίτες, ώστε να αυξήσουν ψηφιακά την πρόσβασή τους στην υγειονομική περίθαλψη. Η δέσμη προτάσεων που ενέκρινε η Επιτροπή για την ενίσχυση της ετοιμότητας και της ικανότητας αντίδρασης της ΕΕ σε κρίσεις, με την οποία πραγματοποιούνται τα πρώτα βήματα προς μια Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας, προετοιμάζει επίσης το έδαφος για τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (EMA) και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων (ECDC) στις μελλοντικές υποδομές του ευρωπαϊκού χώρου δεδομένων για την υγεία, μαζί με ερευνητικά ιδρύματα, φορείς δημόσιας υγείας και αρχές αδειοδότησης για τη χρήση δεδομένων στα κράτη μέλη.

Η Στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», μαζί με τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, βρίσκεται στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Πώς η εφαρμογή της Στρατηγικής, η οποία θα αφορά κάθε κρίκο της αλυσίδας τροφίμων, από την παραγωγή ως την κατανάλωση, θα εξασφαλίσει ένα πιο υγιές και βιώσιμο ευρωπαϊκό σύστημα τροφίμων;

Η Στρατηγική μας αυτή θα αφορά ακριβώς όλα τα στάδια της διατροφικής αλυσίδας, προωθώντας παράλληλα με συγκεκριμένες ενέργειες την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και την ευημερία των ζώων. Ζούμε σε έναν κόσμο όπου περίπου το ένα τρίτο των τροφίμων που παράγονται σε όλο τον κόσμο πάει χαμένο - ενώ σχεδόν 690 εκατομμύρια άνθρωποι υποφέρουν από πείνα. Κάθε τρόφιμο που πετιέται άσκοπα συνιστά αδικαιολόγητη σπατάλη, και όχι μόνο επειδή τα τρόφιμα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη σίτιση των ανθρώπων που πεινούν. Η παραγωγή των τροφίμων χρησιμοποιεί πολύτιμους πόρους, όπως νερό, ενέργεια και πρώτες ύλες, καθώς επίσης και ανθρώπινο δυναμικό, φροντίδα. Οι απώλειες και τα απόβλητα τροφίμων παράγουν ετησίως 4,4 γιγατόνους εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αυτό αντιπροσωπεύει το 8% των συνολικών παγκόσμιων εκπομπών. Η σπατάλη τροφίμων δεν ασκεί απλώς πίεση στον πλανήτη μας αλλά πολύ απλά είναι αδικαιολόγητη από δεοντολογική άποψη. Η σπατάλη τροφίμων είναι ένα θέμα που μας αφορά άμεσα, όλους. Πρέπει να αναλάβουμε από κοινού αποφασιστική δράση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επανεξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο παράγουμε, επεξεργαζόμαστε, εμπορευόμαστε και καταναλώνουμε τα τρόφιμα.

Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε πλήρως το δυναμικό της καινοτομίας και της τεχνολογίας και να αναπτύξουμε συγκεκριμένες, πρακτικές λύσεις για την αποφυγή της σπατάλης τροφίμων;

Σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, μπορούμε να αναπτύξουμε νέα επιχειρηματικά μοντέλα σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, τα οποία θα μας επιτρέψουν να αποφύγουμε την υπερπαραγωγή, χρησιμοποιώντας παράλληλα πολύτιμους πόρους με πιο αποδοτικό τρόπο. Η δυναμική αυτή τη στιγμή είναι με το μέ-

ρος μας: η πανδημία υπενθύμισε σε πολλούς ανθρώπους πόσο στενή είναι η διασύνδεση μεταξύ της υγείας, των οικοσυστημάτων, των αλυσίδων εφοδιασμού, των καταναλωτικών προτύπων και των ορίων του πλανήτη μας. Πρέπει να αλλάξουμε τα καταναλωτικά μας πρότυπα και να συμβάλουμε στην προώθηση υγιεινών και βιώσιμων τροφίμων για έναν παγκόσμιο πληθυσμό, ο οποίος αναμένεται να ανέλθει έως και στα 10 δισεκατομμύρια ανθρώπους μέχρι το 2050. Ο πλανήτης μας δεν μπορεί να αντέξει τις τρέχουσες πρακτικές και τις συνήθειές μας και να προσφέρει παράλληλα τροφή σε

10 δισεκατομμύρια στόματα. Η μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής της Στρατηγικής, η οποία προτείνει να τεθούν νομικά δεσμευτικοί στόχοι για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2023. Η χρήση φυτοφαρμάκων στη γεωργία συμβάλλει στη ρύπανση του εδάφους, των υδάτων και του αέρα. Η Επιτροπή θα προβεί σε ενέργειες για να μειωθεί κατά 50% η χρήση και ο κίνδυνος των χημικών φυτοφαρμάκων εντός της επόμενη δεκαετίας. Θα λάβουμε μέτρα ώστε να μειωθούν οι απώλειες θρεπτικών ουσιών κατά τουλάχιστον 50%, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν υποβαθμίζεται η γονιμότητα του εδάφους. Έχουμε θέσει στόχους ώστε να μειωθεί η χρήση λιπασμάτων κατά τουλάχιστον 20%. Σε ότι αφορά την μικροβιακή αντοχή που συνδέεται με τη χρήση αντιμικροβιακών στην περίθαλψη ανθρώπων και ζώων θα μειώσουμε εντός του εδάφους της ΕΕ κατά 50% τις πωλήσεις αντιμικροβιακών ουσιών για χρήση στην κτηνοτροφία και την υδατοκαλλιέργεια. Θα στηρίξουμε με συγκεκριμένους τρόπους την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στην ΕΕ με στόχο το 25% του συνόλου της γεωργικής γης να χρησιμοποιείται για βιολογικές καλλιέργειες. Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο η επιλογή υγιεινών και βιώσιμων τροφίμων θα πρέπει να γίνει προσιτή επιλογή για τους καταναλωτές. Είναι σε αυτό το πλαίσιο που η σήμανση των τροφίμων θα διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο. Επίσης, σε συνεργασία με τρίτες χώρες και διεθνείς παράγοντες στηρίζουμε ένα παγκόσμιο κίνημα δημιουργίας βιώσιμων συστημάτων τροφίμων. Στόχος μας είναι υγιείς πολίτες σ' ένα υγιή πλανήτη.